

Pokolenie gniazdowników w Polsce

Departament Innowacji

Wydział Inżynierii Danych

Prezentację przygotowali: Paulina Sator, Ewelina Wójcik, Gabriela Nowakowska, Paweł Murawski

Prezentują: Gabriela Nowakowska, Paweł Murawski

Plan prezentacji

1. Skąd pomysł?
2. Cel badania
3. Źródła danych i ich jakość
4. Metodologia dotycząca populacji badania
5. Charakterystyka populacji
6. Wyniki badania
7. Zalety nowatorskiego rozwiązania

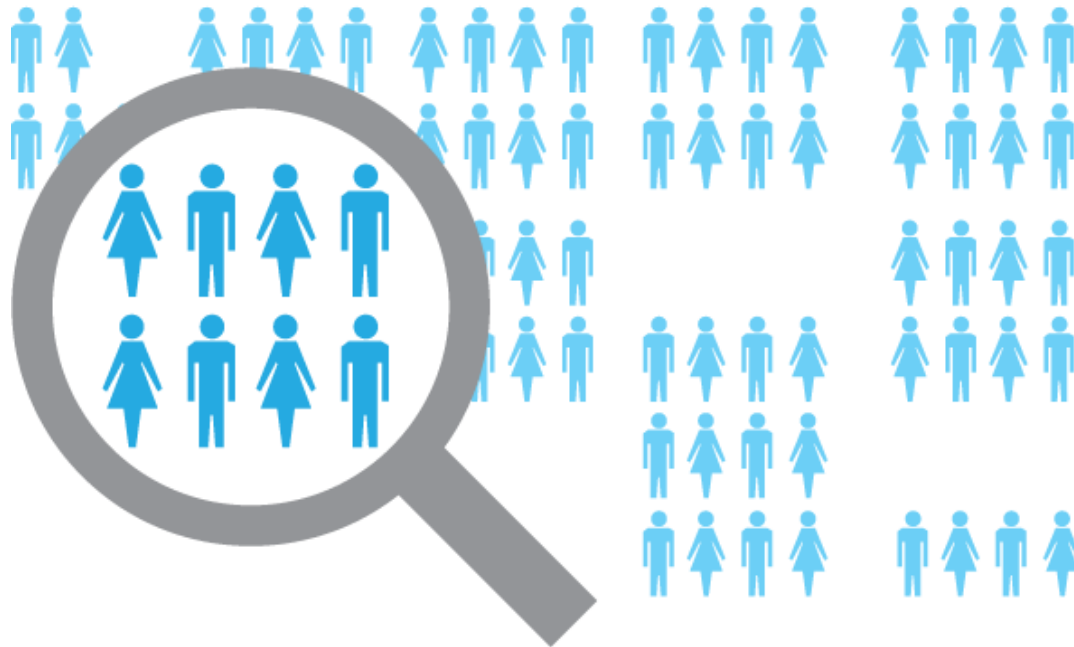
Skąd pomysł?

- Kontynuacja badania eksperymentalnego przeprowadzonego w 2019 r. (dane za 2018 r.)
- Duże zainteresowanie tematem, aktualne zjawisko demograficzne.
- Rekomendacja dla polityki rodzinnej oraz innych polityk sektorowych.

Cel badania

- Określenie pełnej populacji i charakterystyki tzw. młodych dorosłych mieszkających z rodzicami.
- Określenie zróżnicowania przestrzennego poziomu gniazdowości w Polsce.

Kim jest gniazdownik?

Gniazdownik to osoba w wieku 25-34 lata mieszkająca z rodzicami, nieposiadająca współmałżonka i niebędąca sama rodzicem. Populacja gniazdowników nie obejmuje osób rozwiedzionych oraz wdów/wdowców.

Źródła danych

- rejestry administracyjne (stan na 31.12.2022 r.) – dane jednostkowe
- wykaz osób (do badań eksperymentalnych)
- aktualizacja danych NSP informacjami pozyskanymi ze źródeł administracyjnych

Źródła danych

Kancelaria Prezesa
Rady Ministrów

- **zbiór PESEL** - dane w zakresie osób żyjących
-

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

- **zbiór 500+** - dane o osobach występujących o przyznanie świadczenia wychowawczego
 - **zbiór KDR** - dane o członkach rodzin wielodzietnych, którym została przyznana Karta Dużej Rodziny
 - **zbiór ALIM** - dane o dłużnikach alimentacyjnych
 - **zbiór QUIC** - dane o rodzajach i kwotach świadczeń
 - **zbiór CZDOB** - dane o osobach bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy
-

Ministerstwo
Finansów

- **zbiór PIT-10** - dane osób rozliczających się z małżonkiem, rozliczających się jako osoby samotnie wychowujące dzieci
-

KASA
ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA
SPOŁECZNEGO

- **zbiór KRUS_nSIU** - dane o osobach pobierających świadczenia rolnicze

Źródła danych

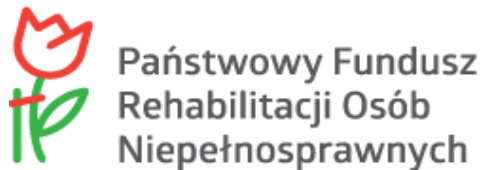
- **zbiór RCR** - dane dotyczące osób zgłoszonych przez ubezpieczonego do ubezpieczenia zdrowotnego
- **zbiór ZUS_PRA i ZUS_FIZ** - dotyczące ubezpieczonych oraz płatników składek
- **zbiór ZUS_EMIR_RENTIER** - dane dotyczące osób fizycznych pobierających świadczenia emerytalno-rentowe

- **zbiór SIO** - dane dotyczące uczniów

- **zbiór POL-on** - dane dotyczące osób kontynuujących naukę

- **zbiór PFRON_SODiR** - dane dotyczące pracowników oraz rolników posiadających stopień niepełnosprawności

Powiatowe Zespoły
do Spraw Orzekania
o Niepełnosprawności

- **zbiór EKSMOoN** - dane o osobach, którym wydano orzeczenie o stopniu niepełnosprawności

- **zbiór NFZ_CWU** - dane osób z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych stat.gov.pl

Jakość źródeł danych

- Wybór rejestrów administracyjnych do badania z uwzględnieniem ich przydatności (pod względem podmiotowym oraz przedmiotowym)
- Procedury weryfikacji – pod kątem zapisów powielonych, niedokładnych, nieaktualnych, błędnych lub nieprawidłowo sformatowanych i przygotowanie danych do badania (dokładność)
- Stabilność źródeł danych - aktualność i terminowość wpływu zbiorów do statystyki

Metodologia dotycząca populacji badania

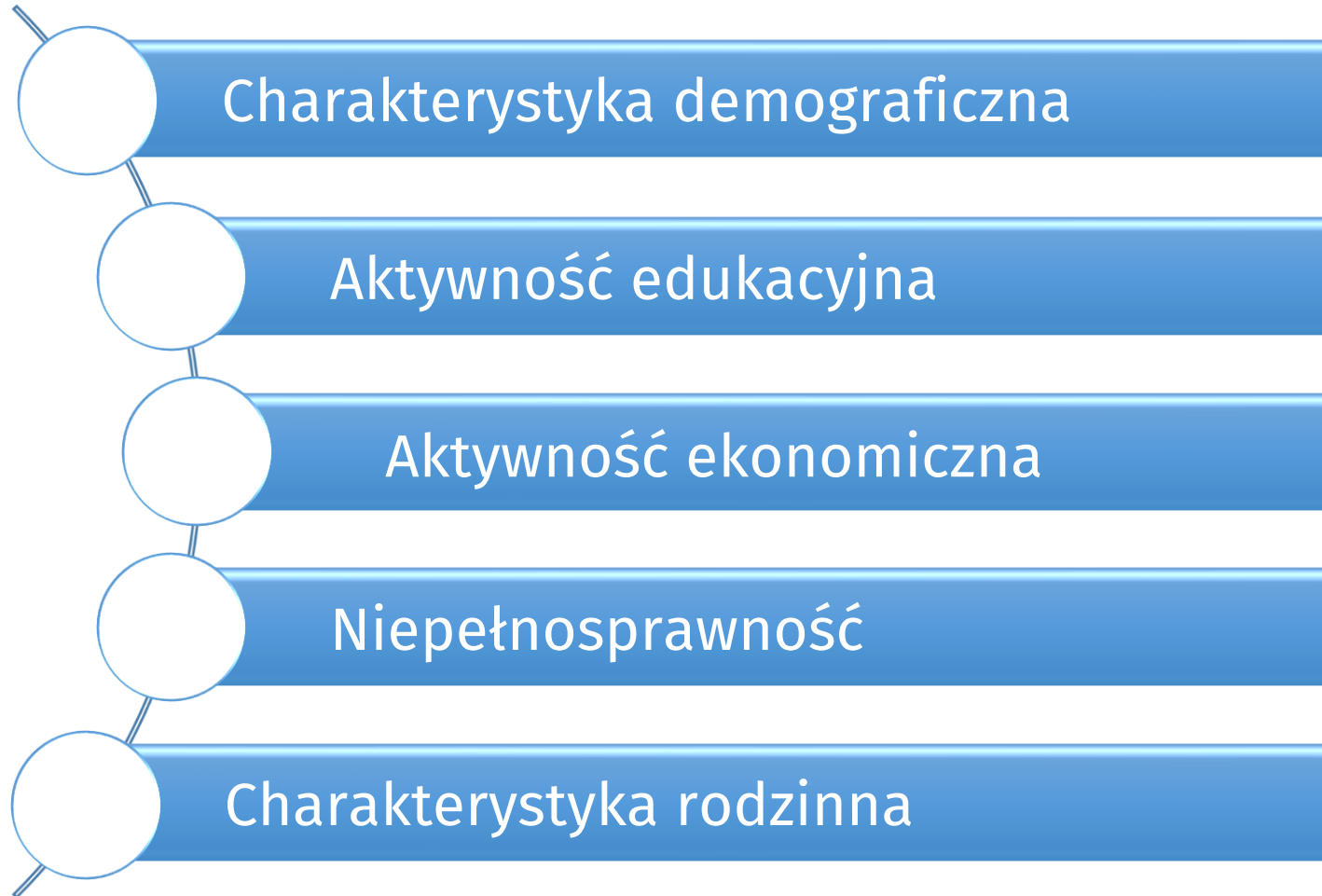
Populacja gniazdowników została określona na podstawie wykazu osób i rejestrów administracyjnych.

Wyszukanie w źródłach kryteriów dla poszczególnych osób (czy spełnia/nie spełnia):

- wiek 25-34 lata - tak/nie,
- mieszka sam - mieszka z innymi osobami (wyszukanie czy są to rodzice),
- posiada dzieci - nie posiada dzieci,
- posiada małżonka - nie posiada małżonka,
- rozwiedziony lub wdowa/wdowiec - tak/nie.

KOD ZMIENNEJ	OPIS ZMIENNEJ	WARTOŚĆ ZMIENNEJ	RODZAJ ZMIENNEJ
GN0	osoba w wieku 25-34 lata	1 - tak, 0 - nie	weryfikacja pozytywna
GN1	osoby mieszkające pod tym samym adresem co potencjalny gniazdownik; liczba osób mieszkających pod tym samym adresem >1	1 - tak, 0 - nie	weryfikacja pozytywna
GN2	osoba ze stanem cywilnym rozwiedziona/rozwiedziony oraz wdowa/wdowiec - według PESEL	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN3	osoba ze stanem cywilnym zamężna/żonaty - według PESEL	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN4	osoba rozliczająca się z małżonkiem - według PIT	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN5	osoba rozliczająca się jako osoba samotnie wychowująca dzieci - według PIT	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN6	osoba mieszkająca z matką - według PESEL	1 - tak, 0 - nie	weryfikacja pozytywna
GN7	osoba mieszkająca z ojcem - według PESEL	1 - tak, 0 - nie	weryfikacja pozytywna
GN8	małżonek lub/i osoba posiadająca dziecko/dzieci - według poprzedniej instancji naliczania gniazdowników	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN9	osoba ze statusem dziecko - według poprzedniej instancji naliczania gniazdowników (flaga pomocnicza, nie brana do wyniku)	1 - tak, 0 - nie	eliminacja/weryfikacja pozytywna
GN10	osoba będąca rodzicem - według KDR	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN11	osoba mieszkająca z matką - według numerów PESEL rodziców z poprzednich instancji łączenia dzieci do rodziców	1 - tak, 0 - nie	weryfikacja pozytywna
GN12	osoba mieszkająca z ojcem - według numerów PESEL rodziców z poprzednich instancji łączenia dzieci do rodziców	1 - tak, 0 - nie	weryfikacja pozytywna
GN13	osoba będąca rodzicem - według 500+	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN14	osoba ze stanem cywilnym zamężna/żonaty - według ZUS RCR	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN15	osoba będąca rodzicem - według ZUS RCR	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN16	osoba będąca rodzicem - według PIT	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN17	osoba ze stanem cywilnym wdowa/wdowiec - według PESEL	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN18	osoba mieszkająca z rodzicami (matka) - według ZUS RCR	1 - tak, 0 - nie	weryfikacja pozytywna
GN19	osoba mieszkająca z rodzicami (ojciec) - według ZUS RCR	1 - tak, 0 - nie	weryfikacja pozytywna
GN20	osoba mieszkająca z matką - wyszukanie po imieniu i wieku matki pod wspólnym adresem	1 - tak, 0 - nie	weryfikacja pozytywna
GN21	osoba mieszkająca z ojcem - wyszukanie po imieniu i wieku ojca pod wspólnym adresem	1 - tak, 0 - nie	weryfikacja pozytywna
GN22	osoba będąca rodzicem - według ALIM	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN23	osoba będąca rodzicem - według QUIC	1 - tak, 0 - nie	eliminacja

Charakterystyka populacji badania

Charakterystyka populacji badania

- zmienne charakteryzujące gniazdowników i ich rodziny -

Charakterystyka demograficzna

Informacje dotyczące wieku, płci oraz miejsca zamieszkania (kod TERYT gminy); źródło: wykaz osób do prac eksperymentalnych.

Aktywność ekonomiczna

Informacje o statusie na rynku pracy, świadczeniu pracy, o osobach bezrobotnych, osobach biernych zawodowo; źródła: ZUS, KRUS

Aktywność edukacyjna

Informacje o kontynuacji nauki, podejmowaniu studiów; źródła: SIO, POL-on.

Informacje dotyczące faktycznego poziomu wykształcenia; źródła: dane pochodzące z NSP 2021 zaktualizowane o informacje ze zbiorów POL-on w zakresie absolwentów szkół wyższych oraz o uzyskanych stopniach i tytułach naukowych.

Charakterystyka populacji badania

- zmienne charakteryzujące gniazdowników i ich rodziny -

Niepełnosprawność

Informacje dotyczące niepełnosprawności (gniazdowników oraz ich rodziców), generowane na podstawie zmiennych: stopień niepełnosprawności, daty początku oraz końca orzeczenia o niepełnosprawności oraz stopnia niepełnosprawności, posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności, kody przyczyn niepełnosprawności, kod tytułu ubezpieczenia ZUS, rodzaje niepełnosprawności, stopień niezdolności do pracy; źródła: ESMOoN, NFZ, CZDOB, PFRON, KDR, ZUS CRU, ZUS RCR, KRUS, MRPiPS.

Metoda: łączenie jednostkowe po identyfikatorze PESEL

Charakterystyka rodzinna

Informacje o liczbie osób zamieszkujących pod wspólnym adresem oraz weryfikacja czy wśród wspólnie mieszkających są rodzice; źródła: PESEL, MRPiPS (500+, KDR, ALIM, QUIC), ZUS RCR, MF PIT-10.

Metoda: agregacja liczby osób, które według wykazu osób posiadają identyczne dane adresowe (kod TERYT gminy, miejscowość, ulica, numer domu, numer lokalu).

Wyszukanie numerów PESEL (oraz imion) matki lub/i ojca, a następnie sprawdzeniu czy ich adres jest tożsamy z adresem potencjalnego gniazdownika.

Metodologia dotycząca populacji badania

Zmiana metodologii w stosunku do poprzedniej pracy dotyczącej gniazdowników:

- uproszczenie metodologii,
- odejście od wyodrębniania rodzin,
- przetwarzanie mniejszego zbioru,
- rozszerzenie zakresu przedmiotowego.

Wyniki badania

1,7 mln

liczba gniazdowników w Polsce w 2022 r.

33%

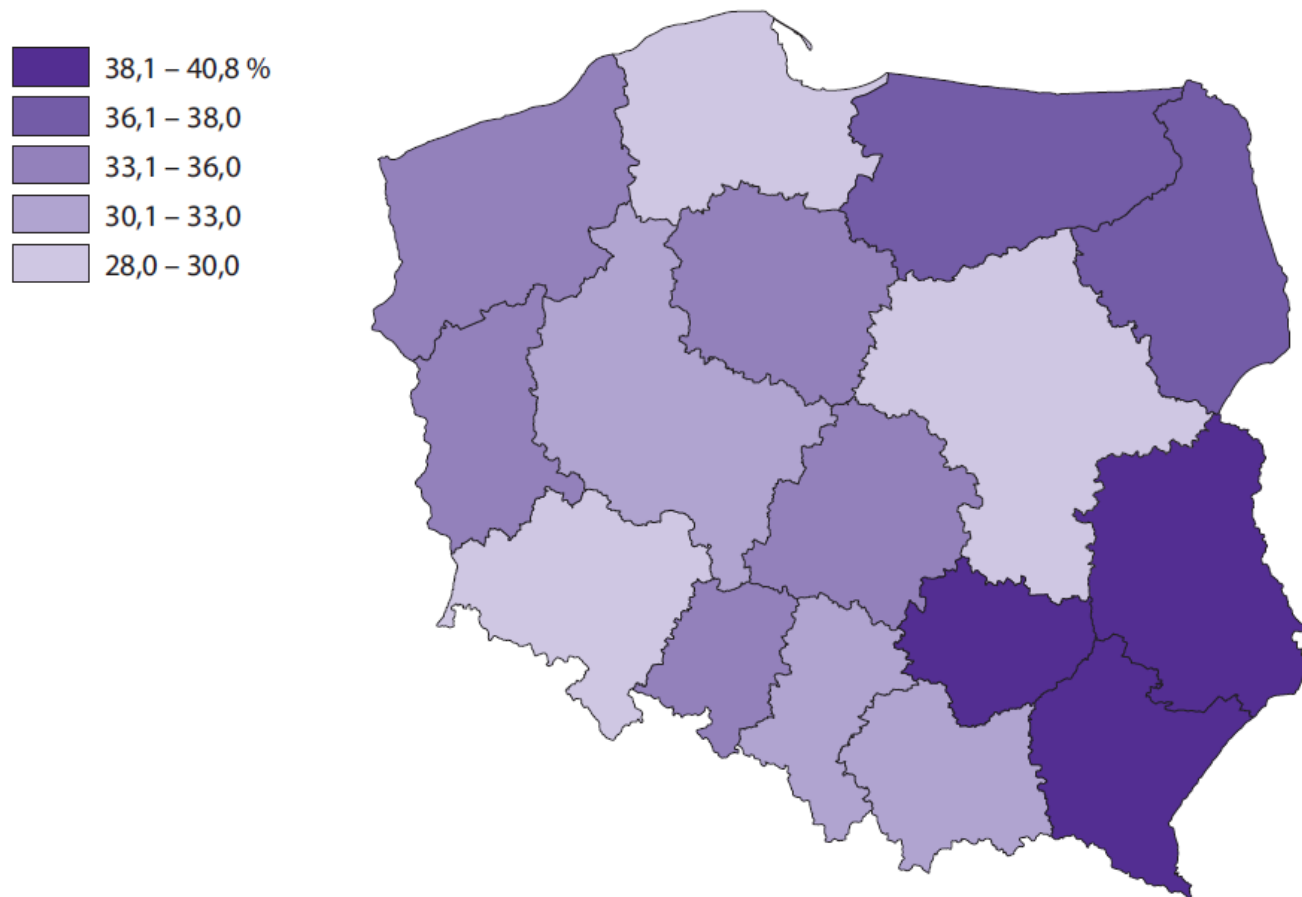
W Polsce w 2022 r. co trzecia osoba w wieku 25–34 lata (33%) była gniazdownikiem, tj. mieszkała z rodzicami i nie założyła własnej rodziny.

- 0,3 mln

W porównaniu z 2018 r. populacja gniazdowników zmniejszyła się o 0,3 mln osób (tj. o 15,5%).

Zróżnicowanie terytorialne zjawiska gniazdownictwa

- udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata -

Najwyższy udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata występował w województwach:

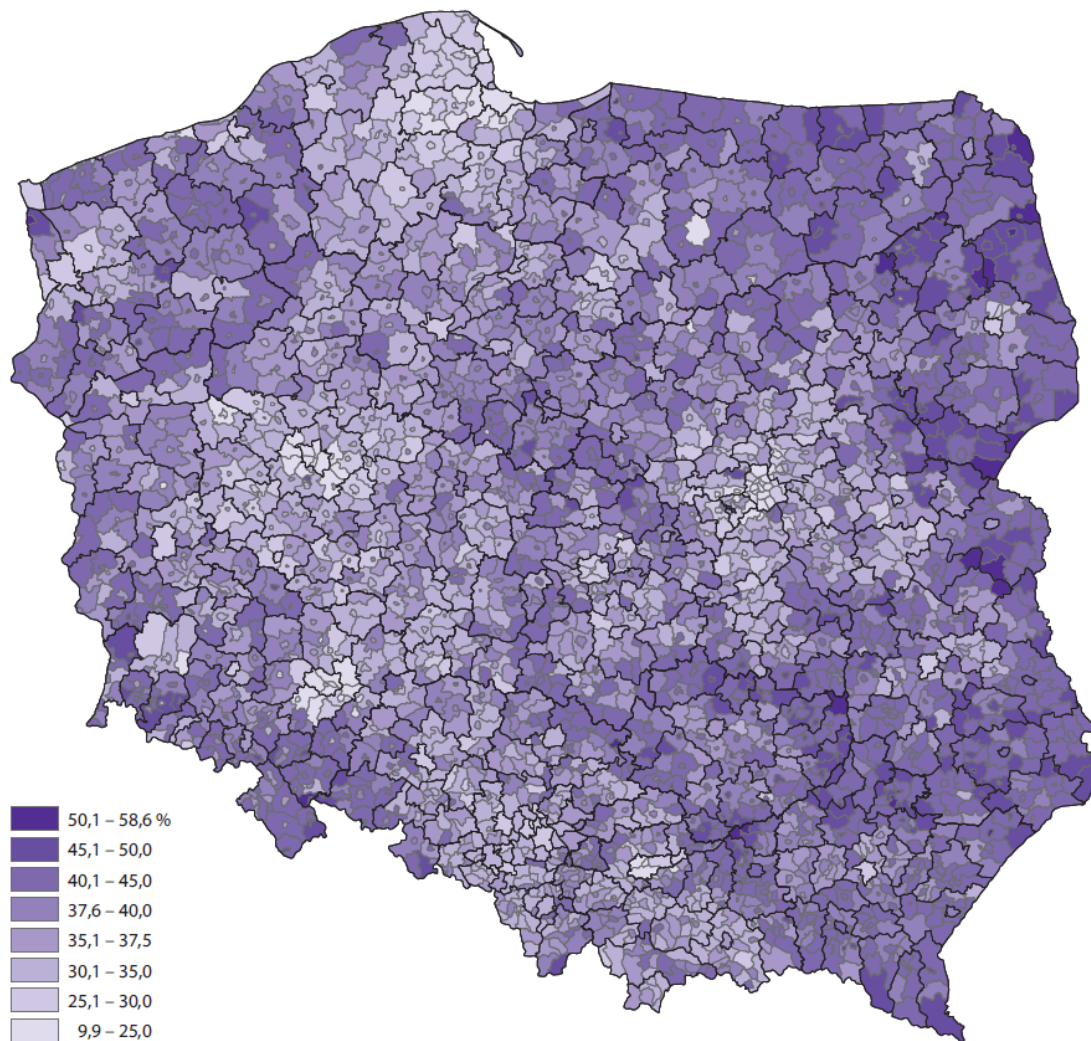
- świętokrzyskim (41%),
- podkarpackim (39%),
- lubelskim (39%),

a najniższy odnotowano w:

- mazowieckim (28%),
- pomorskim (28%),
- dolnośląskim (29%).

Zróżnicowanie terytorialne zjawiska gniazdownictwa

- udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata -

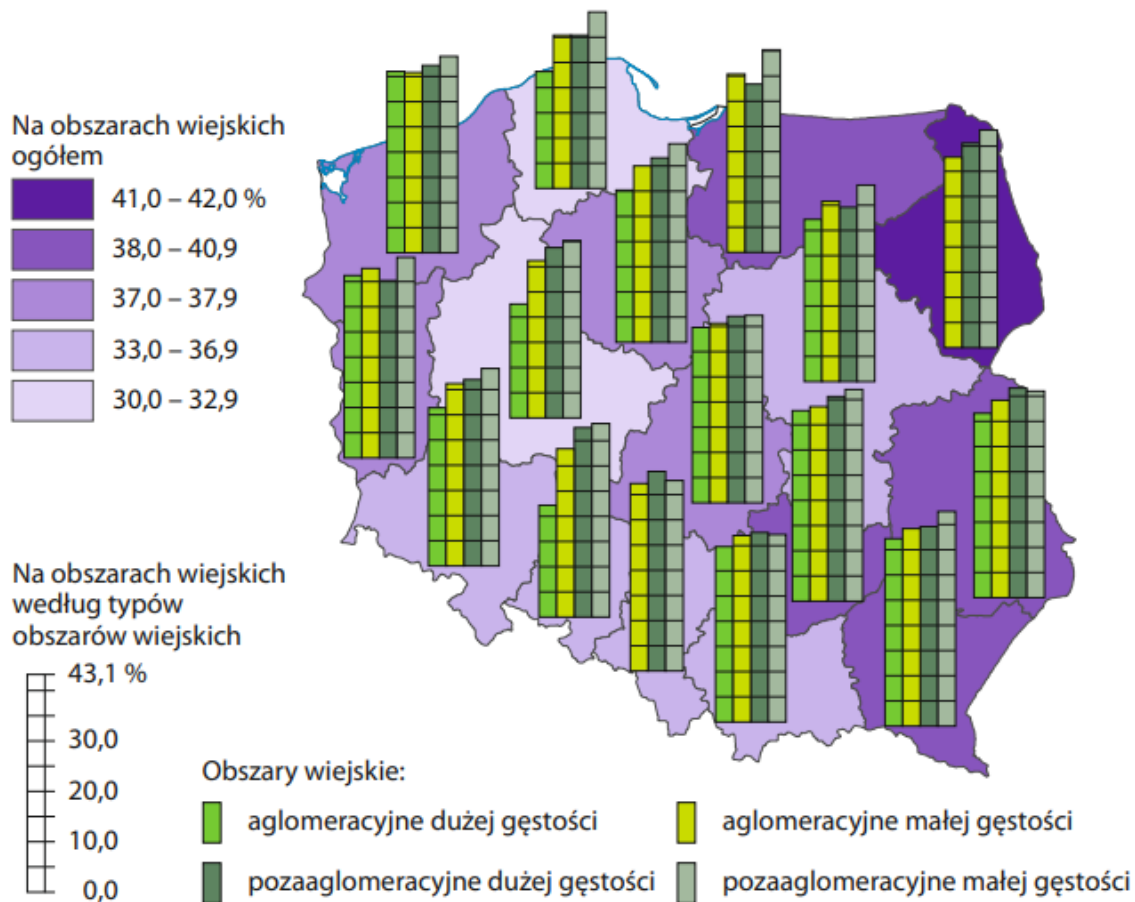

↑ Najwyższe wartości wskaźnika – gminy przygraniczne we wschodniej części Polski.

↓ Najniższe wartości - gminy znajdujące się w obszarach funkcjonalnych największych miast Polski.

Zróżnicowanie terytorialne zjawiska gniazdownictwa

- udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata wg delimitacji obszarów wiejskich -

↑ Nieznacznie wyższe wartości na obszarach pozaaglomeracyjnych o małej gęstości

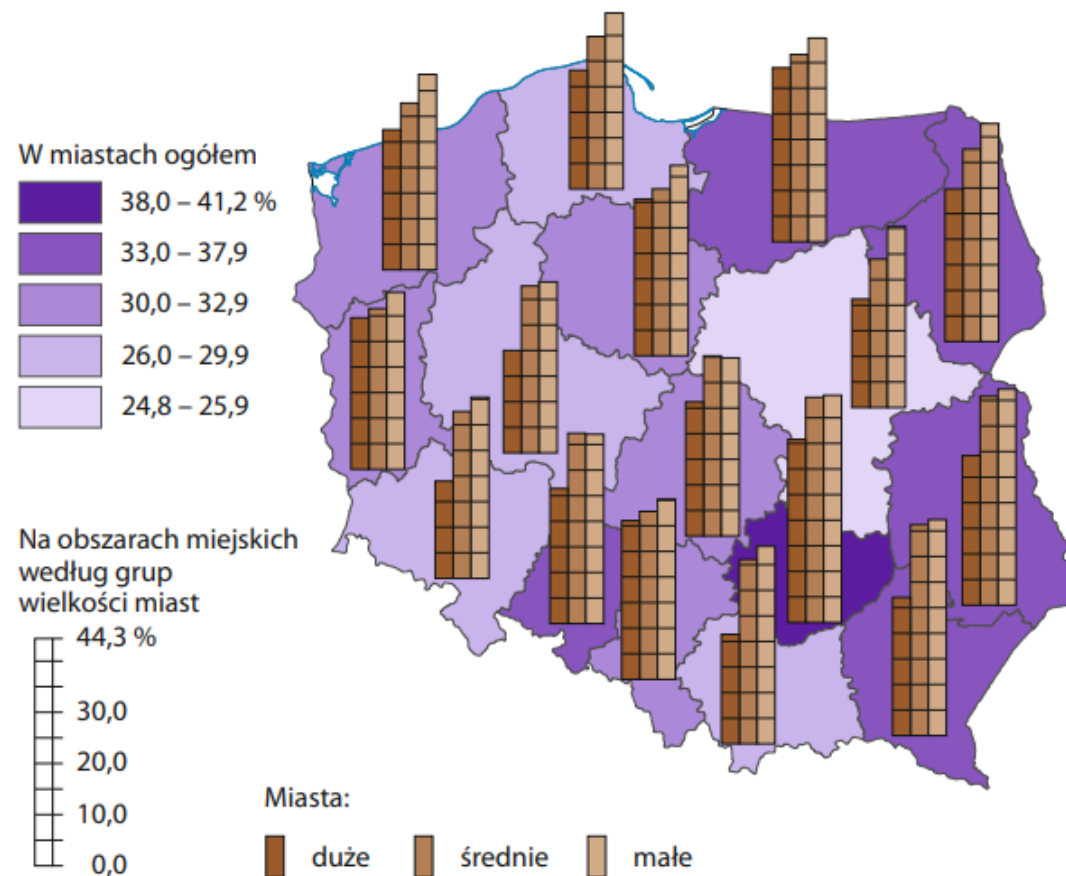
↓ Niższe wartości na obszarach aglomeracyjnych dużej gęstości

Zróżnicowanie terytorialne zjawiska gniazdownictwa

- udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata wg wielkości miast -

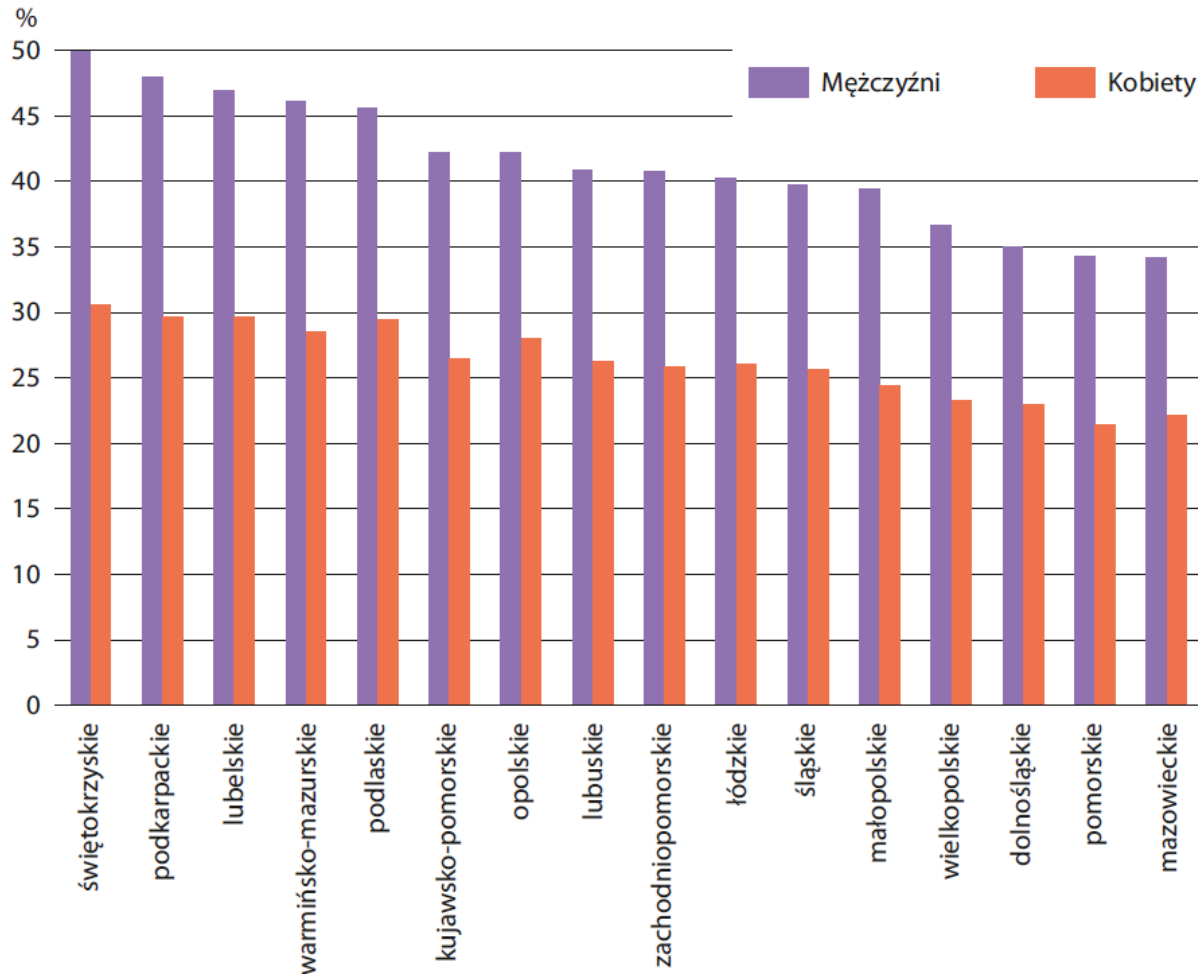

W dużych miastach zjawisko występuje w mniejszym natężeniu niż w miastach średnich i małych.

Charakterystyka demograficzna gniazdowników

- udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata -

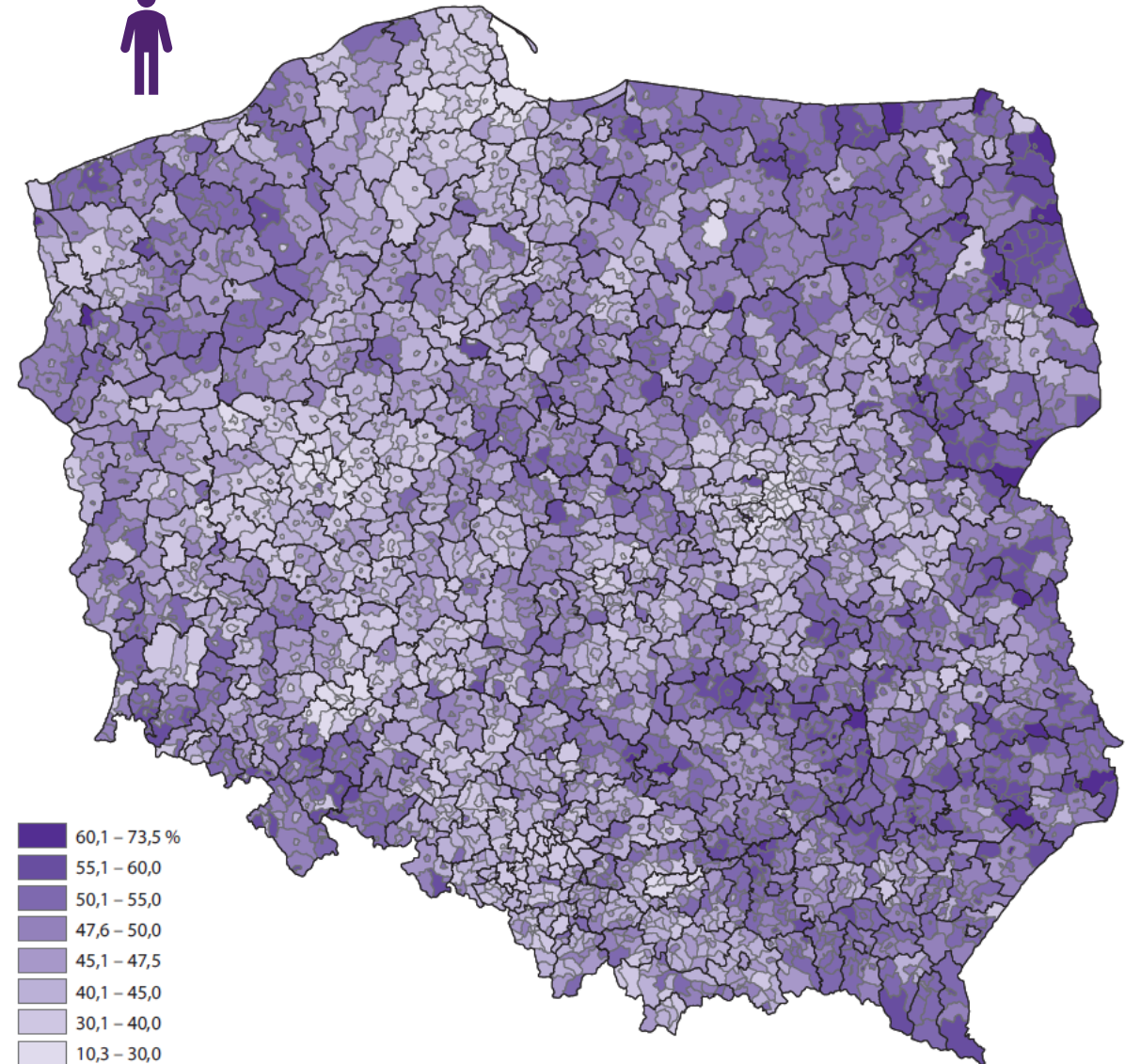
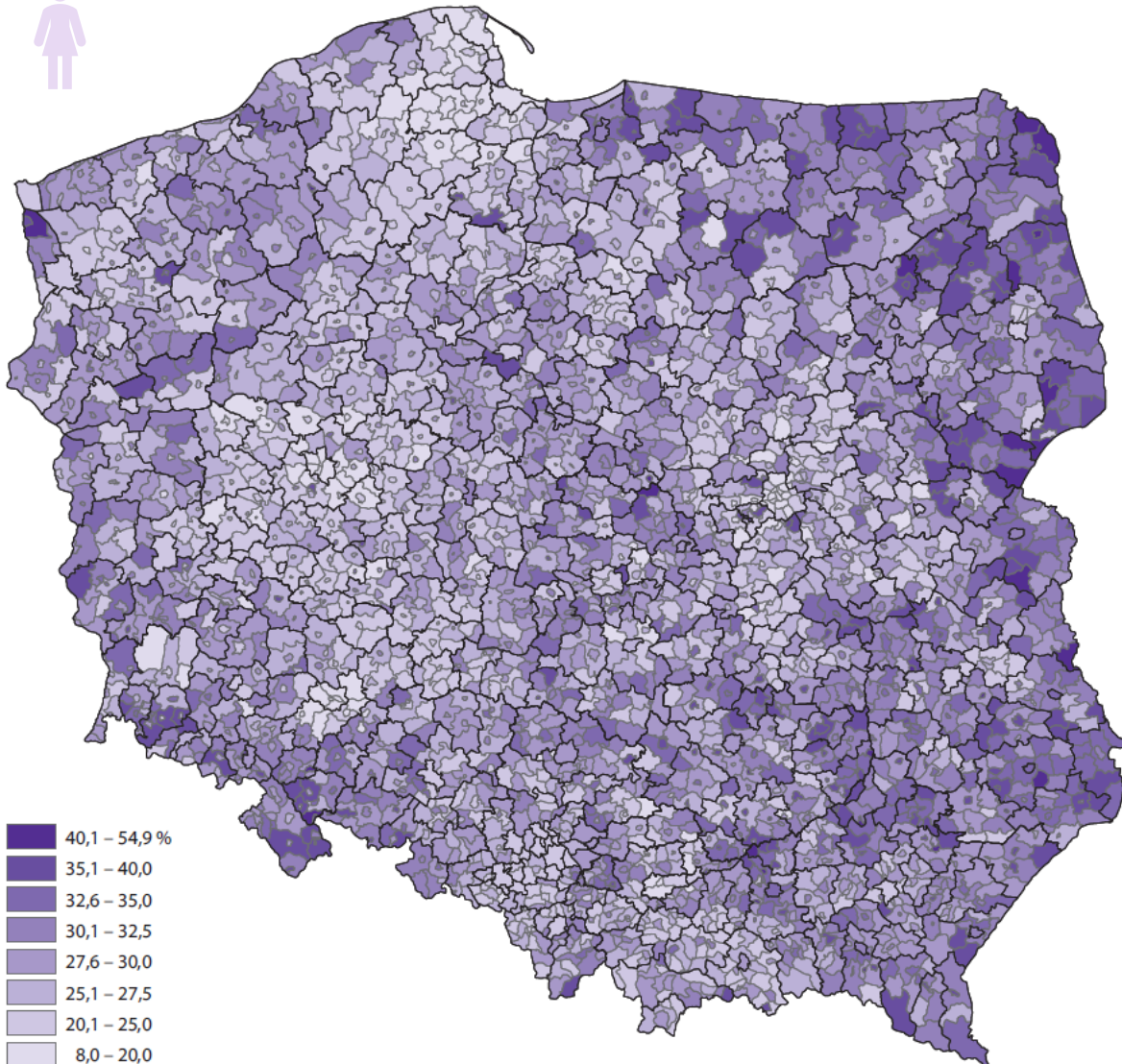

Najwyższy poziom gniazdownictwa wśród mężczyzn odnotowano w województwie: świętokrzyskim (49,9%) i podkarpackim (48,0%), a najniższy w pomorskim (34,3%) i mazowieckim (34,2%).

Wśród kobiet, podobnie, najwyższy wskaźnik odnotowano w województwie świętokrzyskim (30,6%) i podkarpackim (29,7%), a najniższy - w pomorskim (21,4%) i mazowieckim (22,1%).

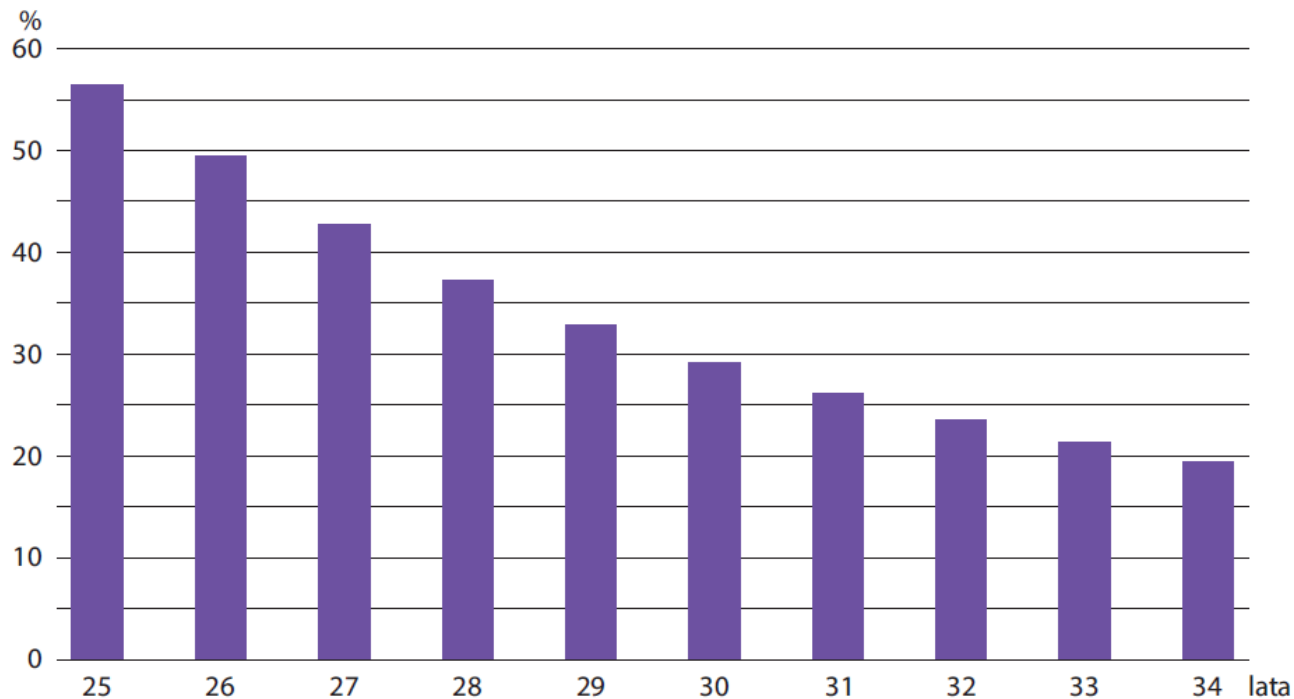
Charakterystyka demograficzna gniazdowników

- udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata -

Charakterystyka demograficzna gniazdowników

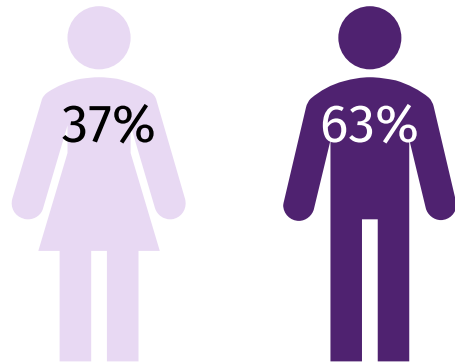
- gniazdownicy według wieku -

Odsetek osób w wieku 25 lat, które mieszkały ze swoimi rodzicami wynosił 56% i malał z każdym rocznikiem, aż do 19% w grupie 34-latków.

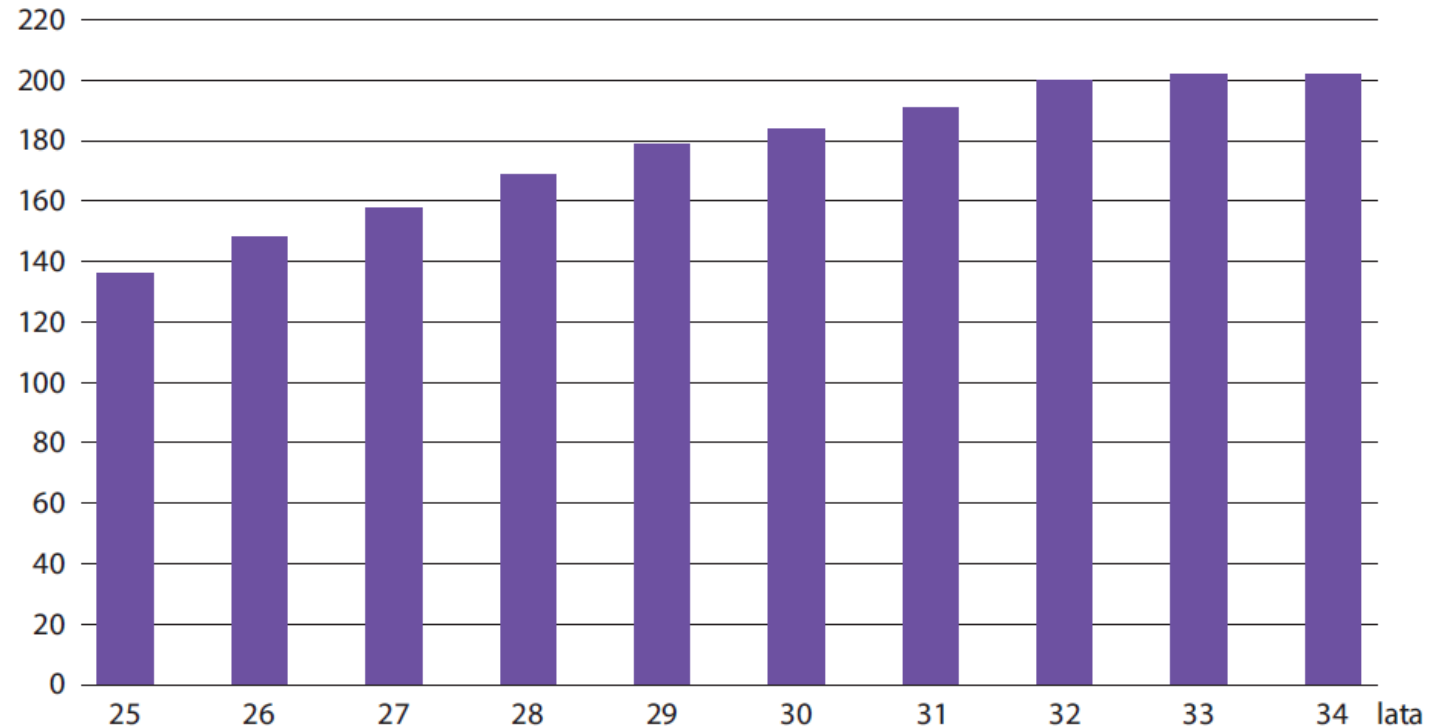
Charakterystyka demograficzna gniazdowników

- liczba mężczyzn przypadająca na 100 kobiet wśród gniazdowników według wieku -

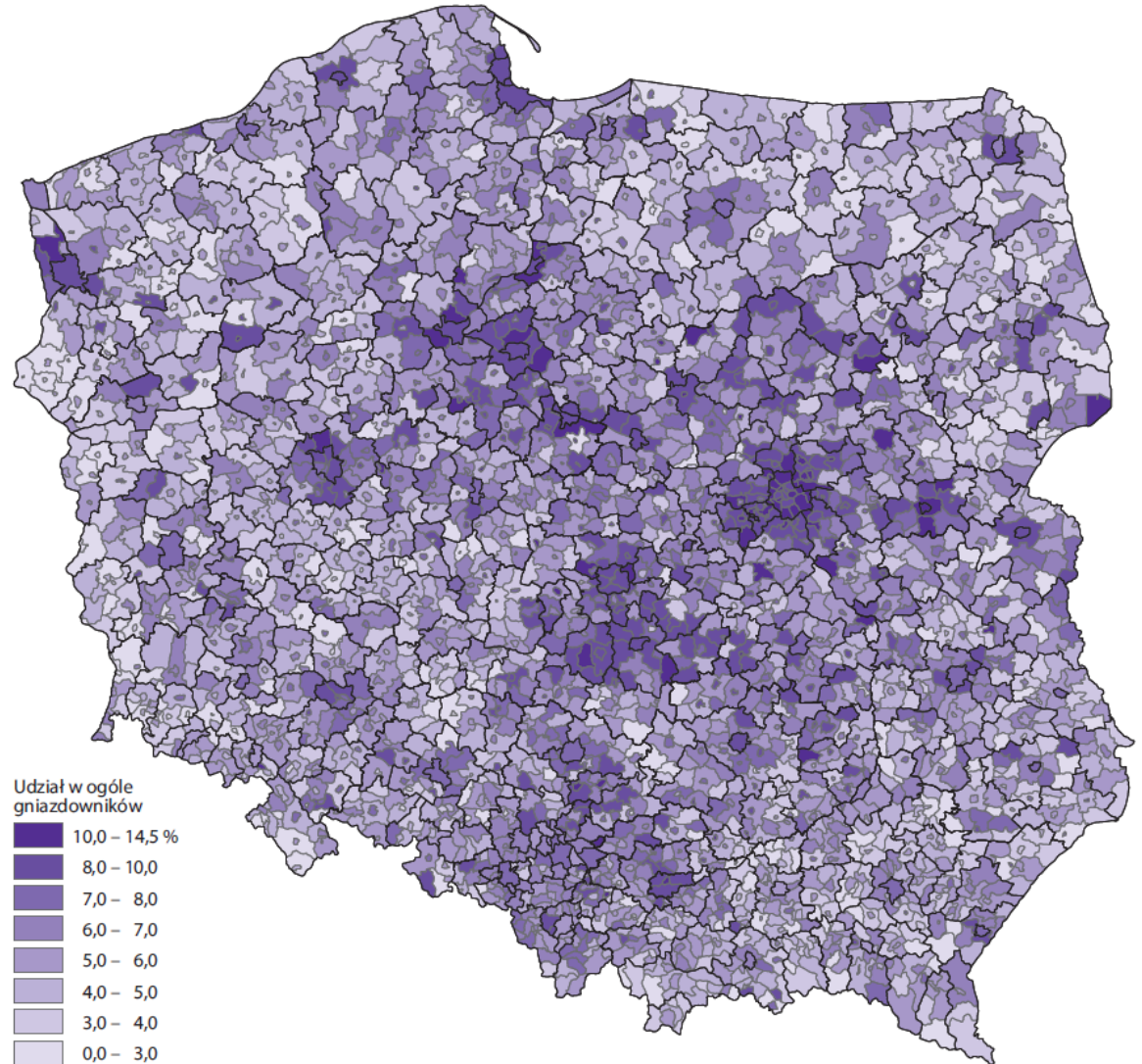
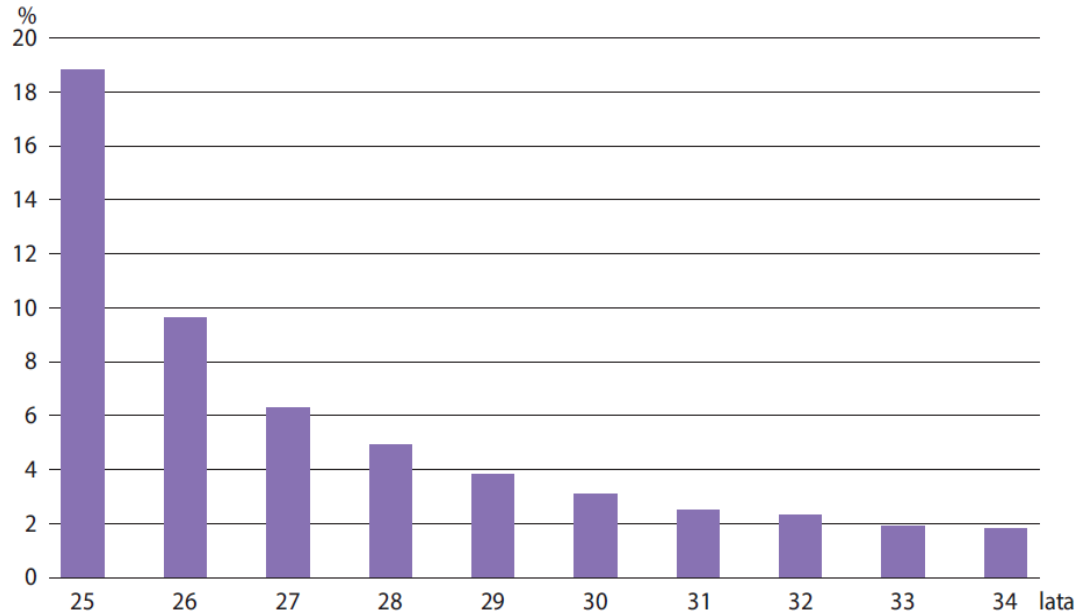
Dysproporcja kobiet i mężczyzn w strukturze gniazdowników zwiększa się wraz z wiekiem.

Podczas, gdy na 100 kobiet w wieku 25 lat przypadało 136 mężczyzn, to na 100 kobiet w wieku 34 lat przypadało 202 mężczyzn w tym wieku.

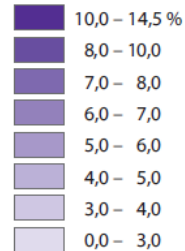

Aktywność edukacyjna gniazdowników

- gniazdownicy uczący się lub studiujący -

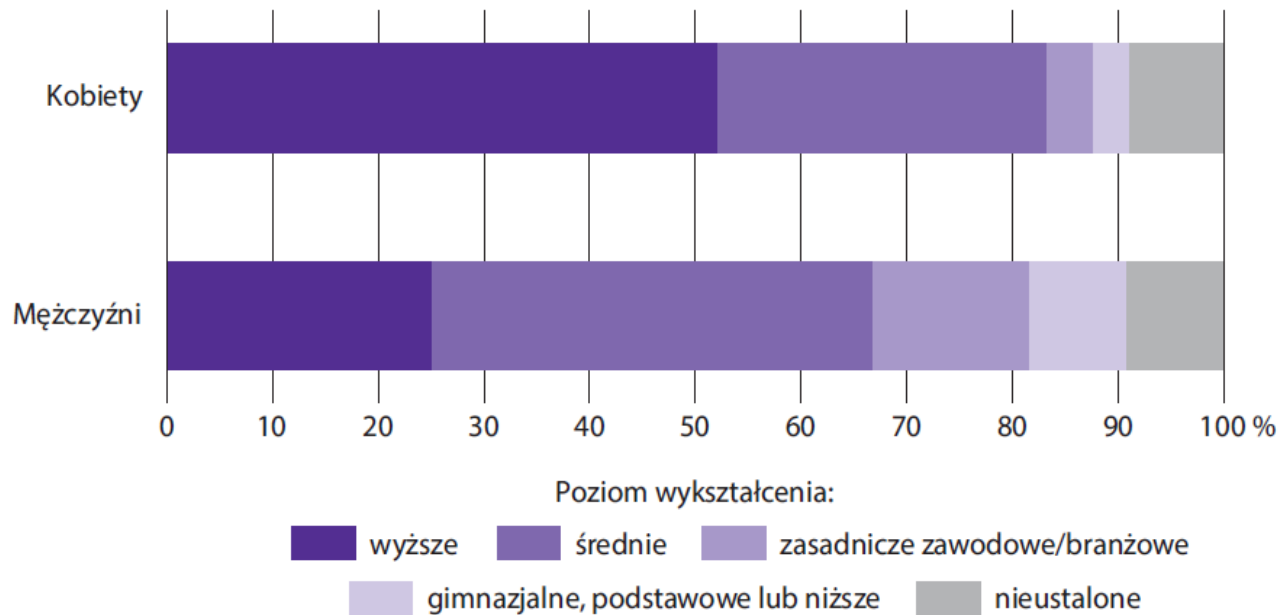

Udział w ogóle gniazdowników

Przedziały domknięte prawostronnie

Wykształcenie gniazdowników

Ponad połowa kobiet posiadała wykształcenie wyższe, a prawie 1/3 średnie.

W przypadku mężczyzn, wykształcenie wyższe posiadało około 25%. Największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem średnim (około 40%).

Aktywność ekonomiczna gniazdowników

- pracujący gniazdownicy oraz grupa referencyjna -

Województwo	Pracujący	
	Gniazdownicy	Grupa referencyjna
WIELKOPOLSKIE	69,7	67,1
ŁÓDZKIE	67,8	66,7
MAZOWIECKIE	67,3	66,9
ŚLĄSKIE	65,5	67,6
MAŁOPOLSKIE	64,9	70,8
KUJAWSKO-POMORSKIE	62,2	63,8
OPOLSKIE	62,1	63,1
POMORSKIE	61,1	64,3
DOLNOŚLĄSKIE	60,7	60,6
ŚWIĘTOKRZYSKIE	60,3	66,8
LUBUSKIE	59,1	57,4
LUBELSKIE	58,9	66
PODLASKIE	58,9	67,1
ZACHODNIOPOMORSKIE	56,6	59
PODKARPACKIE	56,0	65,2
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	55,2	60,9

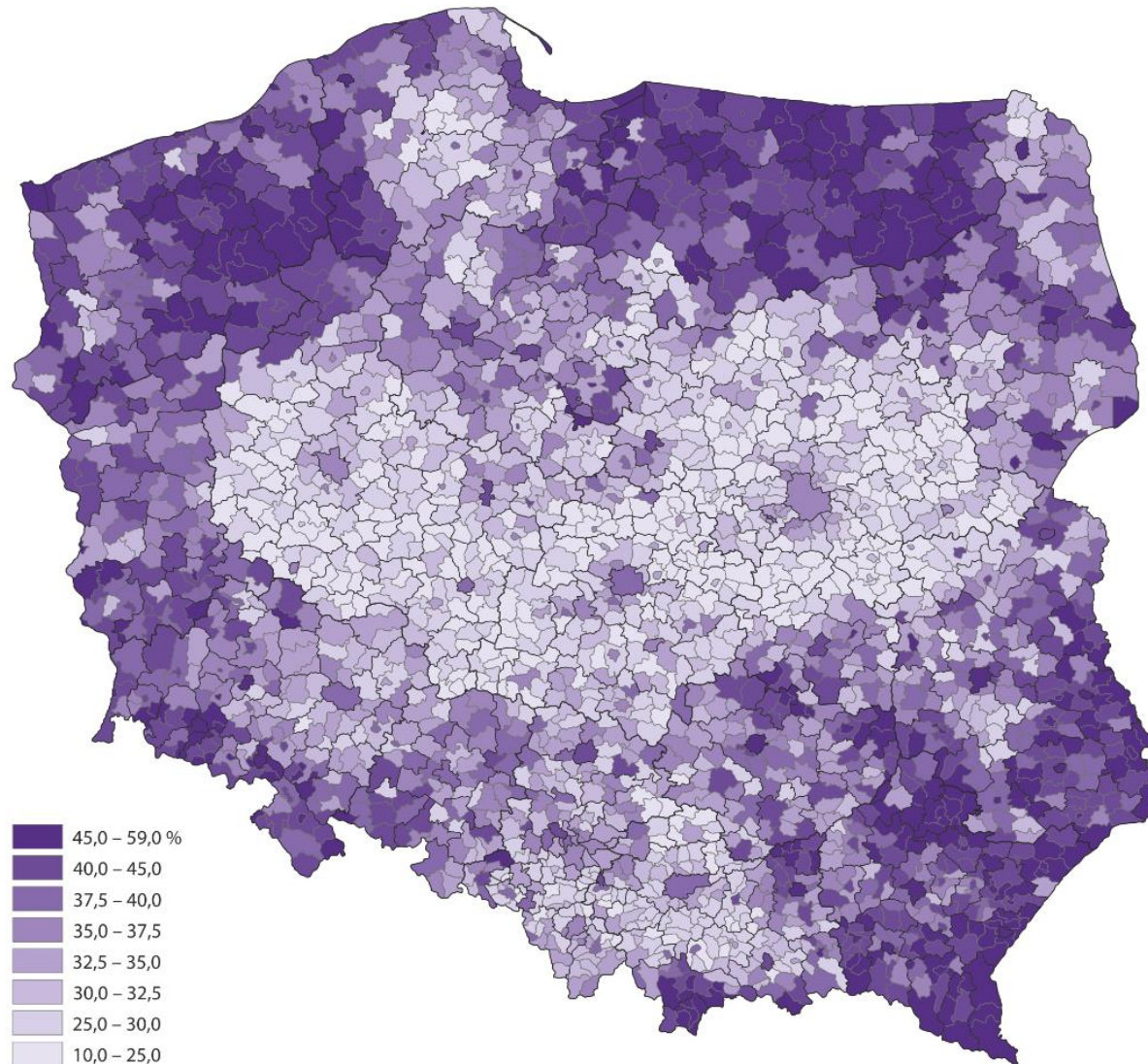
Udział pracujących wśród gniazdowników mieszkających na obszarach wiejskich (67%) był wyższy niż wśród mieszkańców miast (60%).

Odsetek bezrobotnych kształtował się na porównywalnym poziomie (odpowiednio 6,3% na wsi i 6,5% w miastach).

W miastach wojewódzkich najwięcej pracujących gniazdowników było w Poznaniu, Warszawie i Katowicach - powyżej 64%, a najwięcej niepracujących (łącznie bezrobotnych i biernych) - w Lublinie (47%).

Aktywność ekonomiczna gniazdowników

- udział niepracujących w ogólnej liczbie gniazdowników -

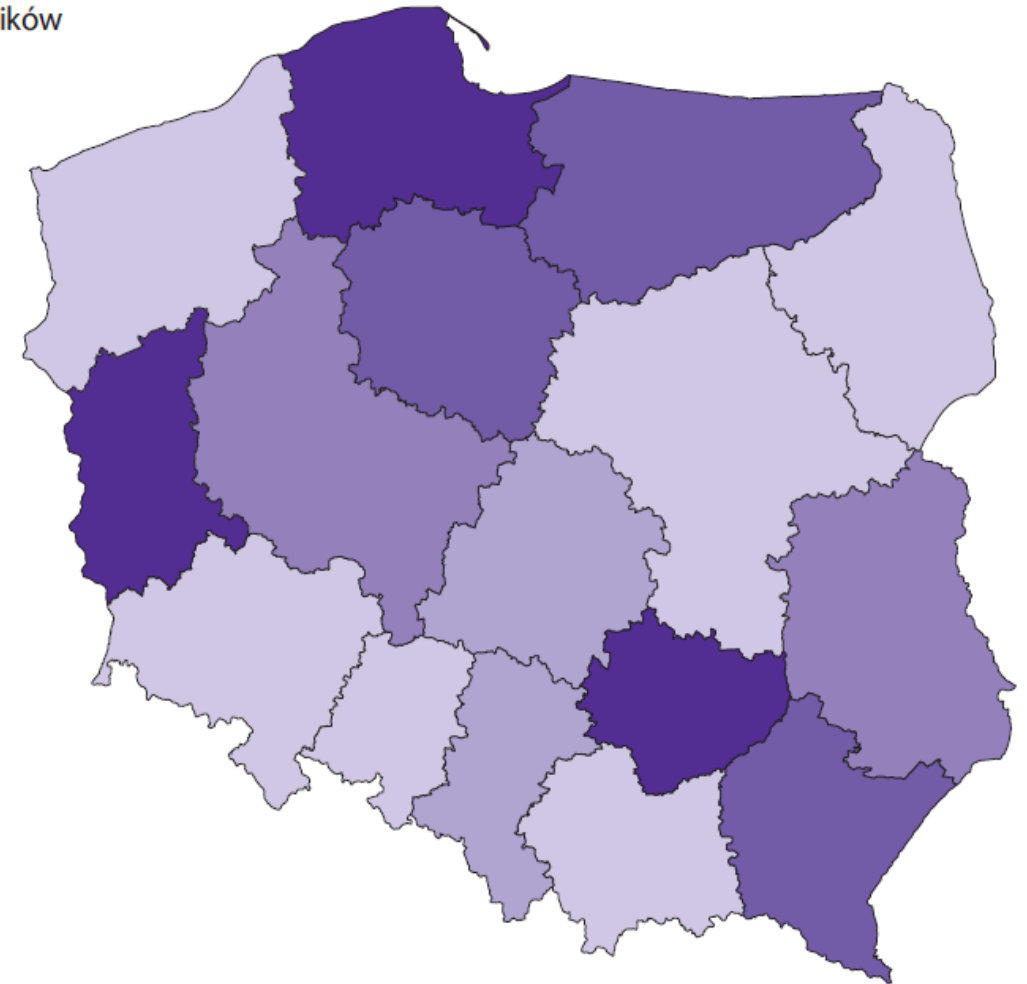
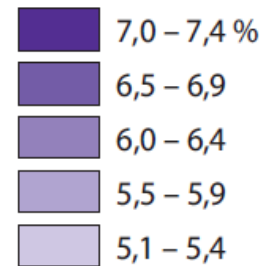
Przedziały domknięte prawostronnie

Niepełnosprawność (prawna) gniazdowników

- zróżnicowanie terytorialne -

	Osoby z niepełnosprawnościami
Gniazdownicy	5,9
Grupa referencyjna	2,3
Ogółem	3,5

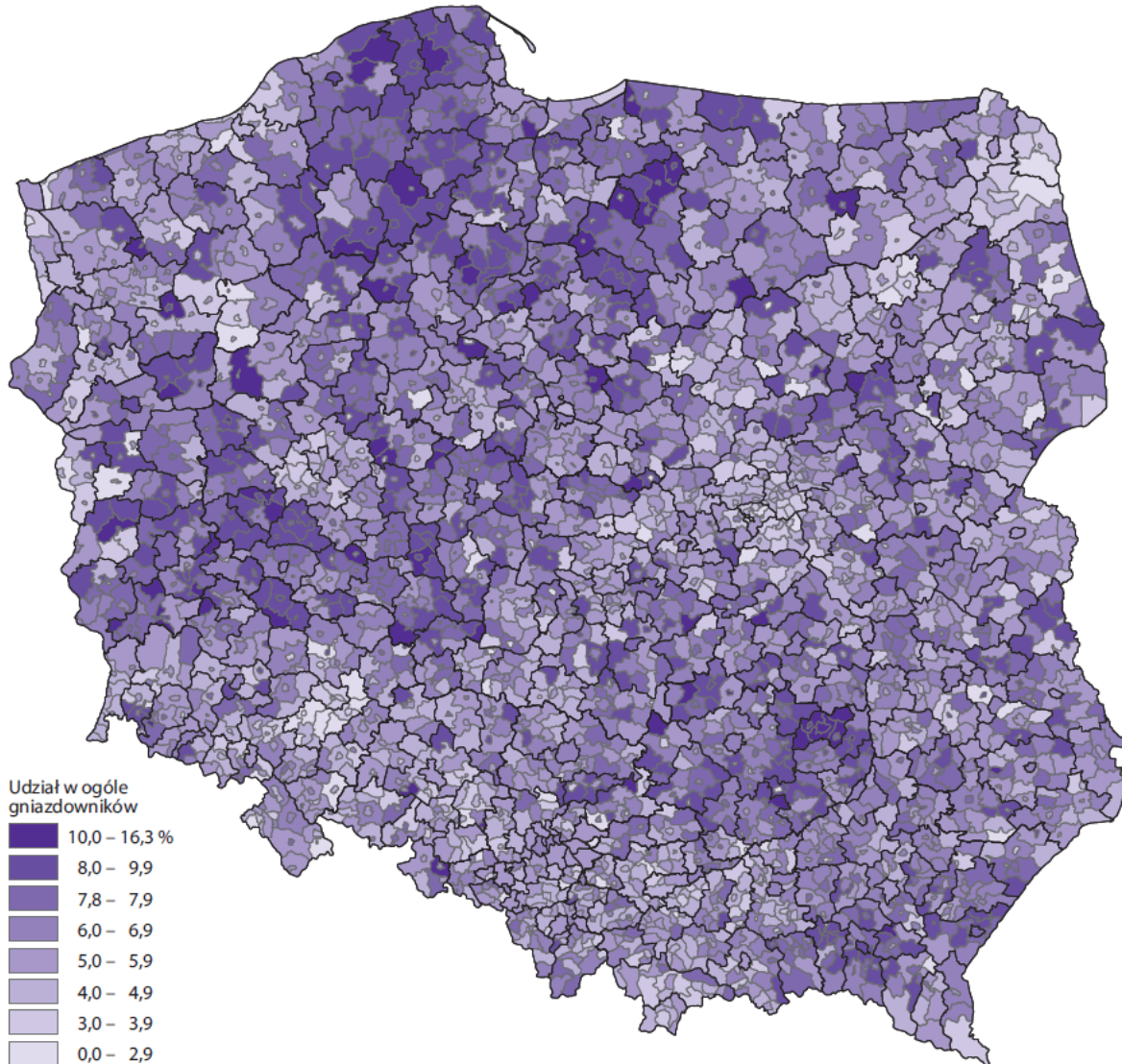
Udział w ogóle gniazdowników

Najwięcej gniazdowników z niepełnosprawnościami mieszkało w województwie świętokrzyskim (7,4%), lubuskim (7,1%) oraz pomorskim (7,0%), najmniej w województwach mazowieckim i dolnośląskim (po 5,2%) i małopolskim (5,1%).

Niepełnosprawność (prawna) gniazdowników

- zróżnicowanie terytorialne -

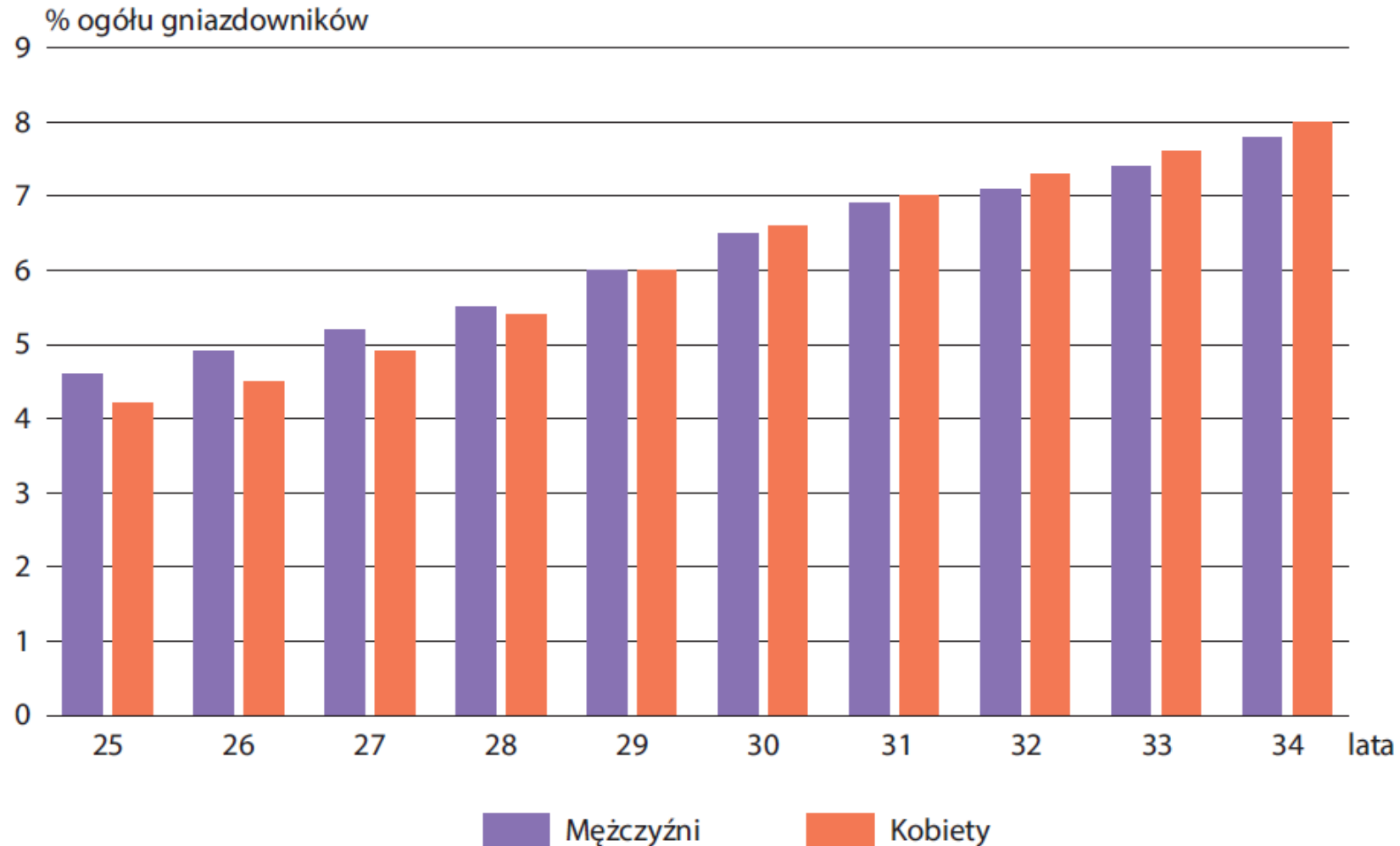
Zróżnicowanie na poziomie gmin było większe niż w przypadku województw.

Zjawisko nie wystąpiło w 5 gminach:

- obszar wiejski gminy Lubniewice, woj. lubuskie,
- Sanniki - woj. mazowieckie,
- Stopnica – woj. świętokrzyskie,
- Opatowiec - woj. świętokrzyskie,
- Gościno – woj. zachodniopomorskie.

Niepełnosprawność (prawna) gniazdowników

- gniazdownicy z niepełnosprawnościami według płci i wieku -

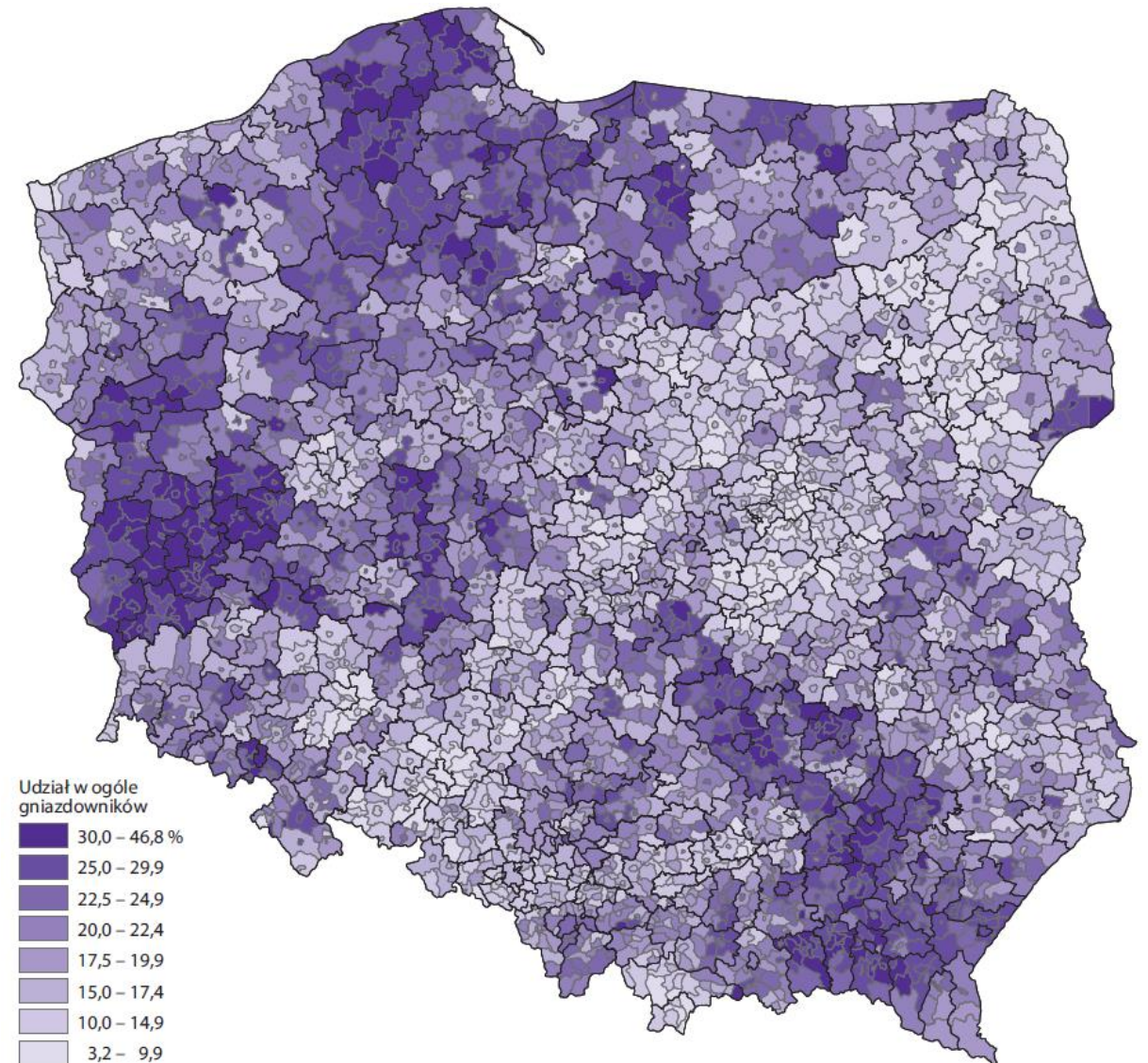
Niepełnosprawność w najmłodszej grupie wieku: 4,6% dla mężczyzn i 4,2% dla kobiet, w najstarszej odpowiednio 7,8% i 8,0%.

Powyżej 29 roku życia zmienia się proporcja pod względem płci – w młodszych rocznikach odsetek mężczyzn był wyższy niż kobiet, a powyżej 29 roku życia proporcja ta ulega odwróceniu.

Niepełnosprawność (prawna) rodziców gniazdowników

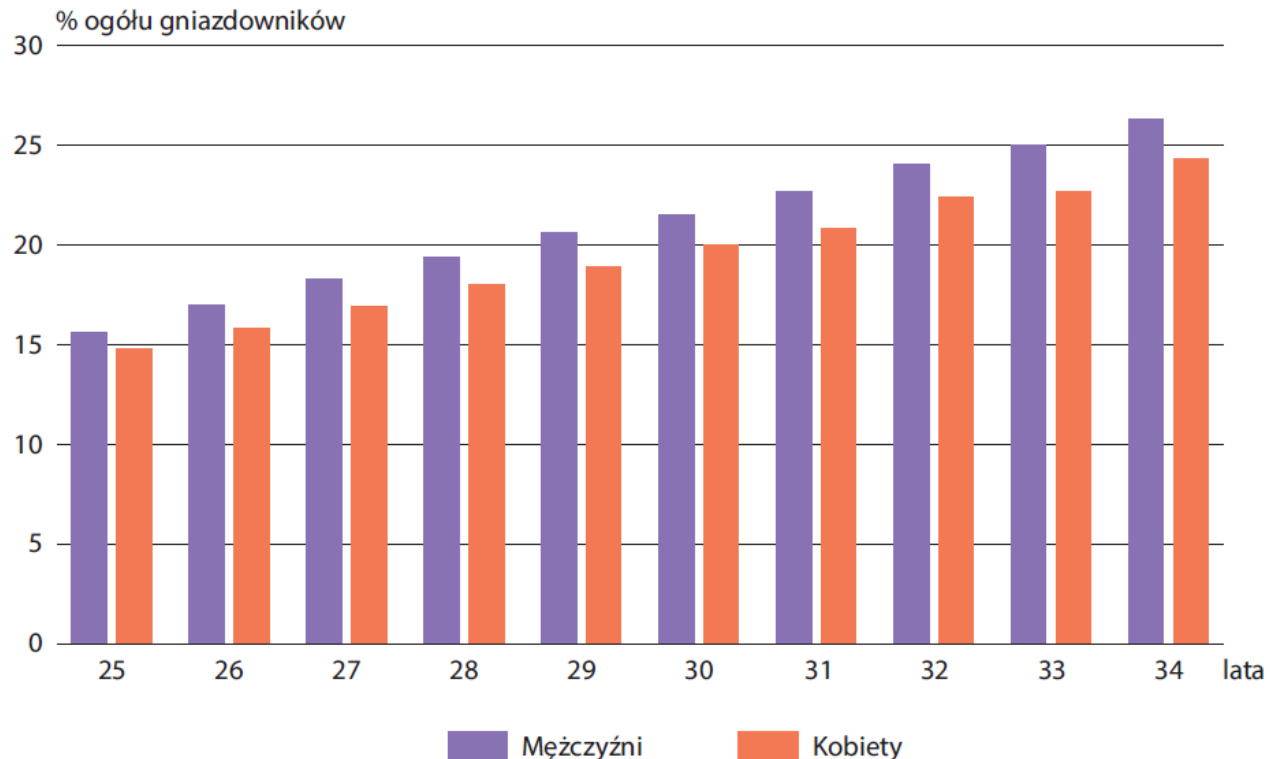
- gniazdownicy mieszkający z rodzicami z niepełnosprawnościami -

Gniazdownik	Rodzic		
	Pełnosprawny	Niepełnosprawny	Ogółem
Pełnosprawny	76,1	18	94,1
Niepełnosprawny	4,2	1,7	5,9
Ogółem	80,3	19,7	100

Niepełnosprawność (prawna) rodziców gniazdowników

- gniazdownicy według płci i wieku, mieszkający z rodzicami z niepełnosprawnościami -

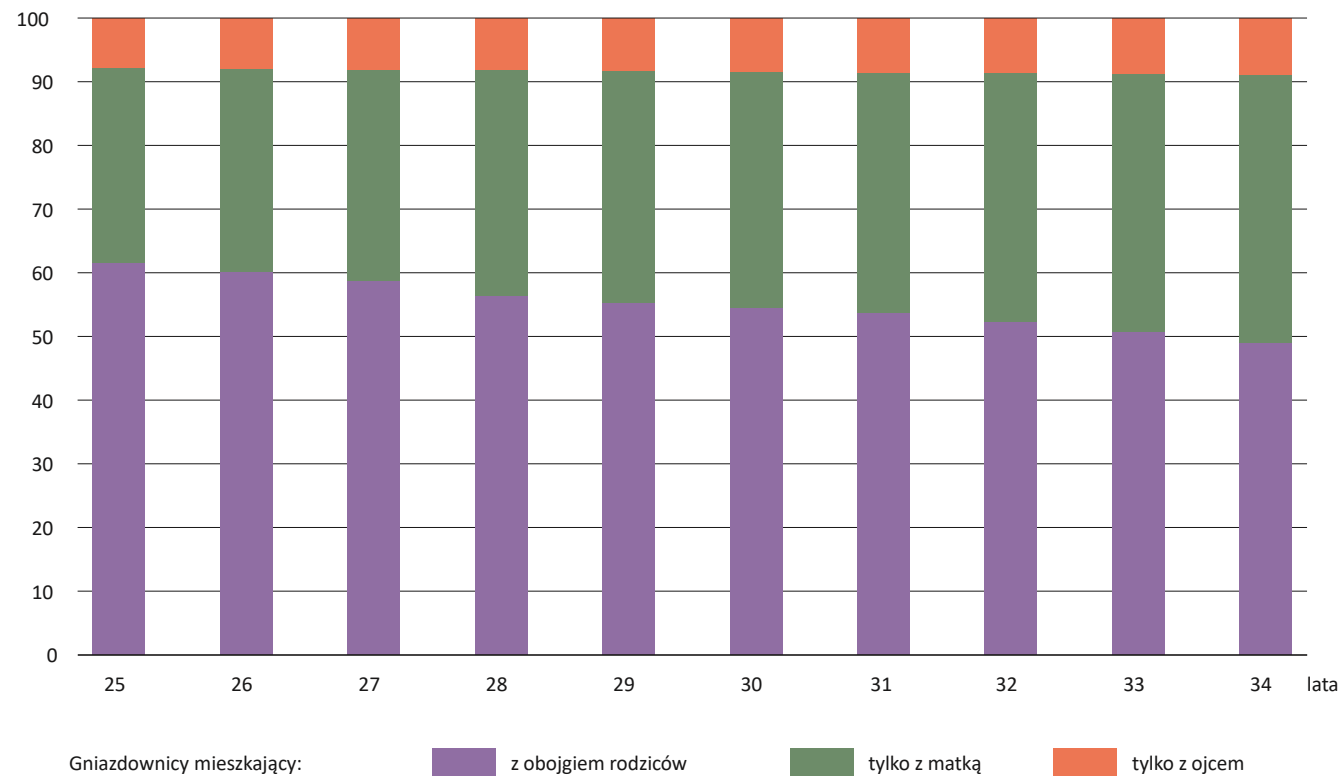
Z przynajmniej jednym rodzicem będącym osobą z niepełnosprawnością mieszkało 20,4% mężczyzn oraz 18,5% kobiet.

Wraz z wiekiem gniazdowników wzrastał ich udział w opiece nad rodzicami z niepełnosprawnościami, przy czym w każdej kategorii wieku dominowała nieznaczna przewaga mężczyzn.

Wśród kobiet procent wyniósł 14,8% dla 25-latek i wzrastał do 24,3% dla 34-latek. Wśród mężczyzn wynosił 15,6% dla 25-latków i aż do 26,3% dla 34-latków.

Rodzina gniazdowników

- gniazdownicy według wieku i typu rodziny -

Wśród 25-letnich gniazdowników 38,4% stanowiły osoby mieszkające tylko z matką lub tylko z ojcem, natomiast wśród 34-latków ponad połowa gniazdowników mieszkała z samotnym rodzicem.

Rodzina gniazdowników

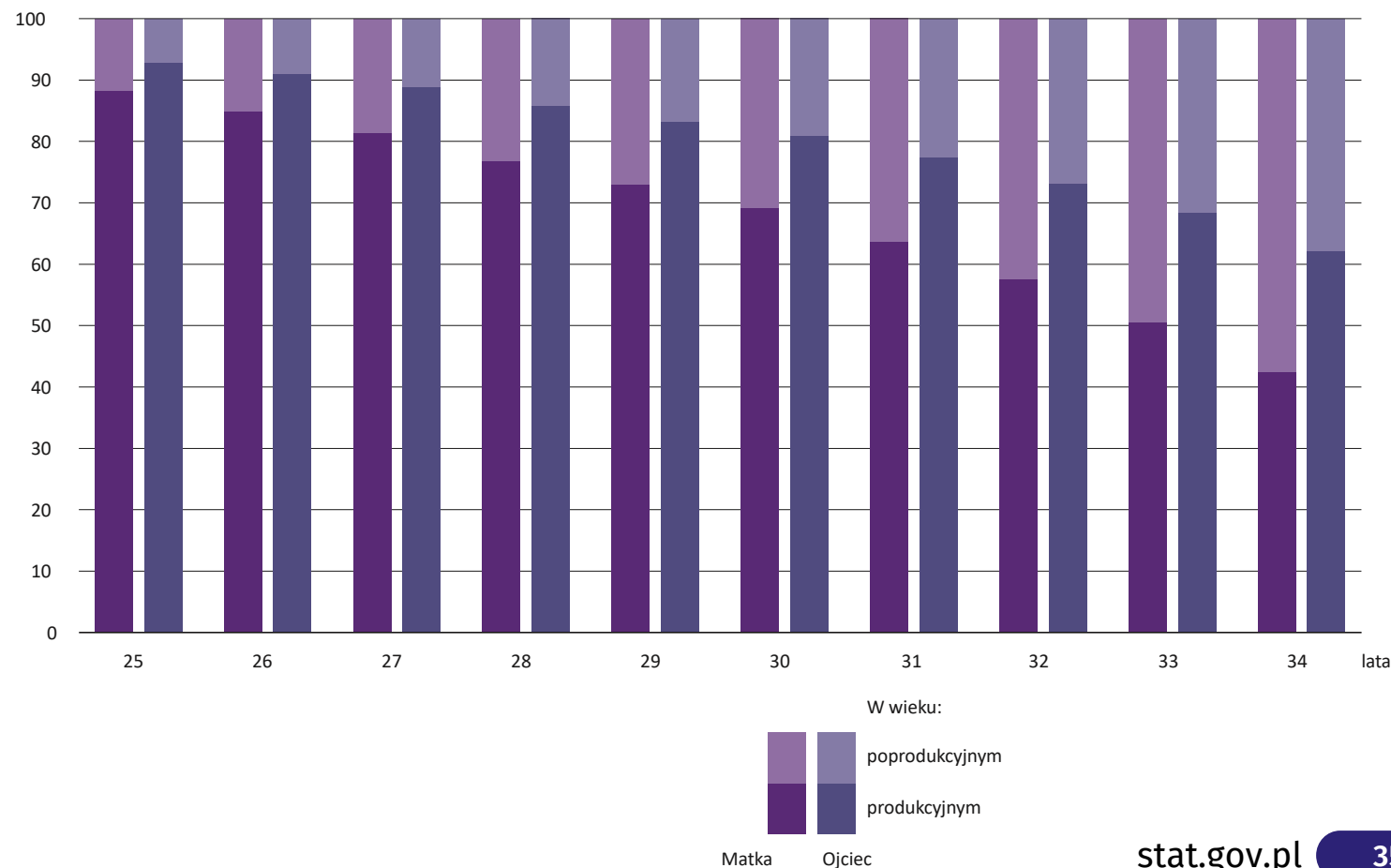
- gniazdownicy według wieku i rodziców w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym -

Odsetek 34-latków mieszkających matką w wieku poprodukcyjnym wynosił 57,5%, natomiast z ojcem 37,8%.

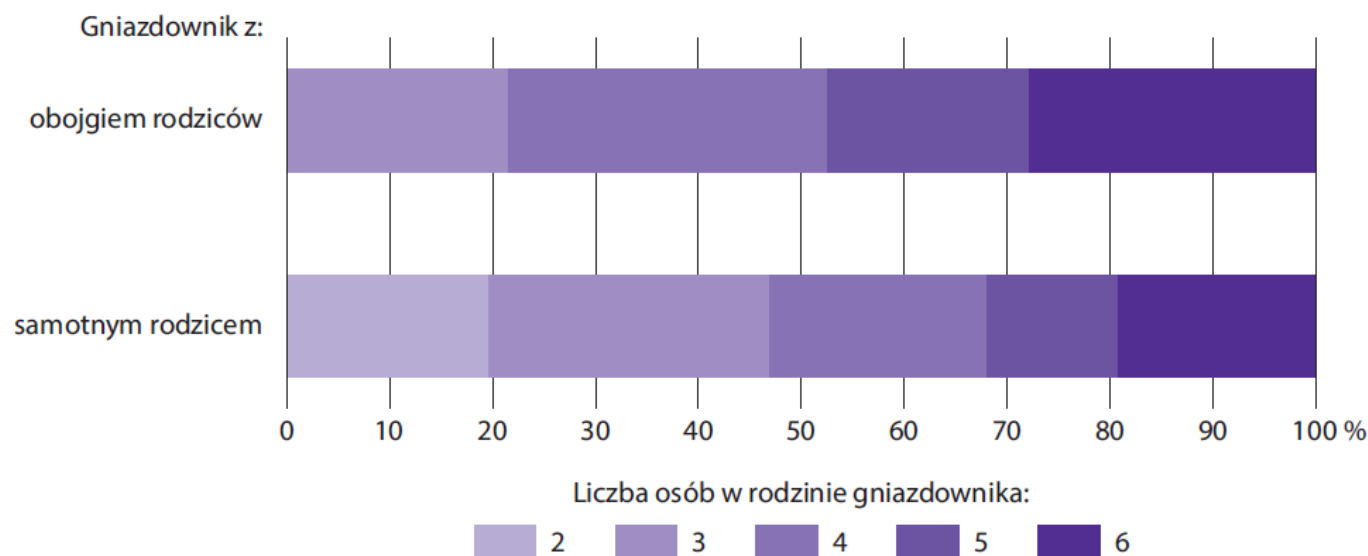
W najmłodszym badanym roczniku z matką w wieku poprodukcyjnym mieszkało 11,7% gniazdowników, a z ojcem 7,1%.

Odsetek gniazdowników mających 34 lata i mieszkających z obojgiem rodziców, którzy są w wieku poprodukcyjnym wynosił 45,2%, zaś w najmłodszym badanym roczniku 5,3%.

Rodzina gniazdowników

- gniazdownicy według typów rodzin i liczby osób w rodzinach -

Ponad 40% gniazdowników mieszkało jedynie ze swoimi rodzicami, z czego 19,7% tworzyło dwuosobowe gospodarstwa domowe z samotnym rodzicem, a 21,6% gospodarstwa 3-osobowe – z obojgiem rodziców.

W przypadku gniazdowników mieszkających z obojgiem rodziców, 30,9% mieszkało dodatkowo z jeszcze jedną osobą pod tym samym adresem. Natomiast 27,3% gniazdowników mieszkało z samotnym rodzicem i dodatkowo jeszcze jedną osobą.

Zalety nowatorskiego rozwiązania

1. Wykorzystanie własnego produktu.
2. Czytelna metodologia.
3. Wykorzystanie potencjału źródeł administracyjnych
 - badanie na pełnej populacji (dane jednostkowe),
 - dane na niskich poziomach agregacji terytorialnej,
 - realizacja badania w krótkim horyzoncie czasowym,
 - aktualne dane,
 - możliwość tworzenia nowych analiz i obserwacji zjawisk społeczno - ekonomicznych.

<https://stat.gov.pl/statystyki-eksperymentalne/jakosc-zycia/>

Dziękujemy za uwagę!